

Wyhodai w dni powszednie o godzinie 8 po południu a datę dnia następnego.

Przez całą przetrwa wycieczka w kraju i Austrii... w Niemczech... w innych państwach... Za zmianę adresu dopłaca się 10... Opłaty należy wnieść z wyprzedzeniem... Przesyłki w Lwowie miesięcznie 2 k... kosztuje we Lwowie... na prowincyi...

Wielkie DONIESIENIA PRZYMATKI... wawerskich, kłobuckich, wesołskich, kachowickich, kaloskich, pogrzebów, opisy mebli... wawerskich, kłobuckich, wesołskich, kachowickich, kaloskich, pogrzebów, opisy mebli...

PRZEGLĄD

polityczny, społeczny i literacki.

Przyjmuje wyłącznie: Listy i adresy do redakcji... Ceny ogłoszeń: Zwyczajne ogłoszenia na czwartej stronie: wiersz petiwoy albo jego miejsce 20 h. W drobnych ogłoszeniach: wiersz petiwoy albo jego miejsce 4 h. wiersz petiwoy albo jego miejsce 6 h. wiersz petiwoy albo jego miejsce 8 h. Nadano na trzeciej stronie: Ogłoszenia wiersz petiwoy albo jego miejsce 60 h. Reklamę po kronice wiersz petiwoy albo jego miejsce 60 h. Opłata na czesnym numerze na pierwszej stronie wiersz petiwoy albo jego miejsce 60 h.

Data: Imienia NMP. Mojżesza Marz. Adres Redakcyi i Administracyi: Naczelnicy Redaktor i Wydawca: Ludwik Mastowski. Rękopisów: Wschód słońca o godz. 5 m. 36. Długość dnia godzin 12 m. 40. Jutro: św. Jacka i Prota. Sołojca św. Jana. Lwów, ul. Sykstuska l. 45. Redakcja w swraos. Zachód " 6 m. 16. Ubyło dnia od wczoraj 8 m.

O stanie wychowania publicznego w Galicyi, (I. Obszary ludowa).

Krajowa Rada szkolna ogłosiła niedawno swoje sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w Galicyi w roku szkolnym 1903/4. Ze sprawozdania tego dowiadujemy się, że wzrost liczby szkół w naszym kraju, a z tem i spadek liczby analfabetów jest wprawdzie powolny, lecz trwałe udziękując ku lepszemu. Populitych szkół ludowych, jak też szkół wydziałowych — wogóle szkół ludowych publicznych było w Galicyi w wspomnianym roku szkolnym 4561 t. j. w porównaniu z rokiem poprzednim więcej o 98. Według wykazów, które krajowej Radzie szkolnej składają Rady szkolne okręgowe istnieje w Galicyi 5,307 gmin takich, które albo same utrzymują szkołę, albo tworzą wraz z inną gminą związek, utrzymujący wspólnie szkołę. Ponieważ zaś bez obszarów dworskich wszystkich gmin w kraju jest 6,240, to mamy 933 gmin, które jeszcze nie mają szkoły, ani nie należą do związku szkolnego w inną gminę. W tych 933 gminach znajduje się około 65,000 dzieci, będących w wieku szkolnym. Liczba gmin pozabawionych szkół (mniej niż o 48 ni r. sz. 1902/3) przedstawia 15%, wszystkich gmin w kraju, zaś liczba dzieci w wieku szkolnym w tych gminach wynosi 6%, ogółu dzieci w kraju obowiązanych do uczęszania do szkoły. Ten stosunek mały procent pochodzi stąd, że owe gminy są przeważnie słabo tylko zaludnione. Najgorzej liczbowo stan słabo jest w okręgach Nowego Sącza, Limanowej, Dobromila, Zywca, Lisika i Turki. W okręgu Nowosądeckim jest 167 gmin, a na nie przypada 75 szkół publicznych i 7 prywatnych, z których razem 73 jest czynnych. W tym okręgu jest 38 gmin pozabawionych szkół, a w gminach tych około 2,560 dzieci w wieku szkolnym, które nie mają możliwości uczęszania do szkoły. Okręg dobromilski liczy 96 gmin, które mają tylko 45 szkół zorganizowanych a 43 tylko czynnych. Około 2,000 dzieci jest w tym okręgu pozabawionych możliwości uczęszania do szkoły. W okręgu żywieckim na 70 gmin jest 84, a blisko 4,000 dzieci w tych gminach, które nie mają szkoły. Okręg lisicki na 154 gmin ma zaledwo 54 szkół, a z tego tylko 33 czynnych. Trzy tysiące dzieci w tym okręgu jest pozabawione możliwości uczęszania do szkoły. W końcu w okręgu taraszkim jest 74 gmin, a tylko 27 szkół. 8,400 dzieci nie ma szkoły, do którejby mogły uczęszać. W przeważającej liczbie gmin pozabawionych szkoły, nie postarano się o nią dotąd nie z powodu niezrozumienia jej znaczenia, lecz, poprostu z braku funduszy na jej budowę i utrzymanie. Ze sprawozdań okręgowych Rad szkolnych wynika, że 494 gmin w kraju absolutnie nie ma możliwości zdobyć się na zbudowanie i utrzymanie szkoły, tak są one ubogie. W okręgu lisickim jest 85 gmin tak ubogich, że mieszkańcy ich nie tylko nie mogą zebrać tej części funduszu na budowę szkoły, która pokryć powinna po myśli ustawy, lecz gminy tenawet nie są w stanie dać kawałka gruntu pod budowę szkoły. Wynajęcie zaś w tych gminach jakiegokolwiek pomieszczenia dla szkoły jest niemożliwe z tej przyczyny, że nie ma tam chat innych, jak t. zw. kurne t. j. nie mające nawet komina. Kilka szkół nowych, które zdotało założycielu paru latami ostatnich w tym okręgu, powstało prawie wyłącznie z inicjatywy właścicieli obszarów dworskich i wyłącznie ich kosztem, a ludność uboga i ciemna, obawiając się wydatków na te szkoły zamiast powstanie ich, jednak starała się w każdym utrudnić. Są jednak i takie gminy, w których nie brak funduszy, a toż na przeszłość powstaniu szkoły. Według sprawozdań Rad szkolnych okręgowych jest w kraju naszym 87 takich gmin, które mają dostateczne fundusze na zbudowanie i utrzymanie szkoły, a jednak nie chcą tego uczynić, co do poprostu z niechęci ciemnej ludności do szkoły wogóle, czy z obawy przed przysięgą szkolnym, który zabierając dzieci do szkoły,

oderwie je od zajęć przy gospodarstwie i od pasania bydła. Jest wiele gmin — n. p. w powiecie żywieckim jest 36 takich gmin — które utrzymują pokątne szkoły zimowe. W tych szkołach nauka odbywa się od listopada do marca, a więc w czasie kiedy dzieci ani do pasania bydła, ani do pomocy w pracy w polu czy w ogrodzie nie są potrzebne rodzicom. Naogół frekwencya dzieci do szkół w całym kraju jest w porównaniu z rokiem poprzednim pomyślna. W 1903/4 uczęszczało w całym kraju do rozmaitych szkół, licząc już i naukę dopełniającą, razem 908,549. Ponieważ liczba mieszkańców naszego kraju wynosi teraz 7,542,733, przeto okazuje się, że na każdych 1000 mieszkańców uczęszczało przeciętnie do szkół 120 dzieci. Sprawozdanie kraj. Rady szkolnej podnosi wzrost frekwencyi szkolnej, lecz zarazem wskazuje, że wzrost ten nie jest równy we wszystkich powiatach, a są nawet i takie, w których frekwencya się zmniejszyła. A mianowicie szacował się wzrost frekwencyi tylko w 68 okręgach szkolnych. Natomiast w 12 okręgach frekwencya się zmniejszyła; należą tu okręgi: Bohorodzany, Borszczów, Brzozów, Dobromil, Limanowa, Lisika, Mielec, Myślenice, Nisko, Nowy Targ, Pilzno, Rawa. Przyczyny zmniejszenia się frekwencyi szkolnej w tych okręgach szukać należy — wedle sprawozdań Rad szkolnych okręgowych — przede wszystkim w ubóstwie bardzo znacznej części włościan, którzy oddawali zwykły swe dzieci, skoro one nieco podrosną, na służbę do włościan zamożniejszych, gdzie pasają one bydło lub dorozują młodszą działość. W wielu znówu okolicach wpływa ujemnie na frekwencyę zbytnia odległość mieszkań dzieci od budynku szkolnego, tam zwłaszcza, gdzie ustanowienie tak zwanej ekspozytury w odleglejszych przysiółkach lub gminach, należących do wspólnego zakresu szkolnego, dla braku lokalu jest niemożliwe. Bardzo często zdarza się także, że izby szkolne są za szupale, by mogły wszystkie dzieci w wieku szkolnym pomieścić, i to choćby nawet przy zastosowaniu podzielnego podłoziennej nauki. Gdzieśkolwiek wpłynęły na upadek frekwencyi nagminnie wśród dzieci panujące choroby. Np. w okręgu brzozowskim zmniejszyła się w ubiegłym roku szkolnym frekwencya w szkołach wiejskich o 390 dzieci wskutek tego, że w 18 gminach tego okręgu wybuchły odra, szkarlatyna i tyfus. Tam, gdzie władze widzą, że nie niemożność posyłania dzieci do szkoły, lecz inne względy, a przede wszystkim niechęć do szkoły wpływają na nieposyłanie dzieci, tam oczywiście stosuje się przepisy ustawowe o przymusie szkolnym i nakładzie kary na rodziców. I tak np. w ubiegłym roku szkolnym wydano za nieposyłanie lub nieposyłanie dzieci do szkoły ogółem 56,417 orzeczeń, skazujących na karę pieniężną (o 1254 więcej, aniżeli w roku poprzedzającym), a wykonano 38,441 orzeczeń (o 5628 więcej). Nadto wydano 13,012 orzeczeń skazujących na karę aresztu (o 1695 więcej, aniżeli w roku poprzednim), a wykonano 12,370 (o 1552 więcej) niż w roku poprzednim. Aby ubogiej działość szkolnej ułatwić uczęszanie do szkoły, istnieją w wielu gminach różne urządzenia, mające na celu opiekowanie się i udzielanie materialnego wsparcia ubogim dzieciom szkolnym. Z grzywny, ściąganych za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły, zaopatrują Rady szkolne miejscowe ubogie dzieci szkolne już w przybory naukowe, już w odcień i obuwie. Także rządowe wydawnictwo książek szkolnych przychodzi ubogiej działość szkolnej z pomocą, dostarczając corocznie znacznej liczby bezpłatnych egzemplarzy książek szkolnych. Na bieżący rok szkolny przeznaczono na ten cel kwotę 91,596 K., z czego przypada na książki polskie 66,595 K., a na książki ruskie 25,001 K. Kwoty te stanowią czwartą część kwot uzyskanych z rozprzedaży książek szkolnych w ostatnim roku, przyczem oddzielnie się oblicza książki polskie, a oddzielnie książki ruskie. Na ogół analfabetyzm w naszym kraju z roku na rok maleje, a akcyja oświatowa coraz

to szersze zatacza kręgi i coraz to lepszymi idzie się rezultatami. Z roku na rok postęp ten nie jest jaskrawy, akcyja bowiem cała z łatwo zrozumiałych przyczyn, a przede wszystkim z przyczyn materialnych, postępować może tylko bardzo powoli. Lecz gdy porównamy stan rzeczy dzisiejszy ze stanem z przed laty trzydziestu, wtedy jaskrawo przedstawi się nam cała, wprost olbrzymia różnica. Leżąc przed nami sprawozdanie powołanego sposobem graficznym, poznać tę różnicę na mapie Galicyi. W roku 1873/4 najwyższa frekwencya szkolna wynosiła 90 do 100 dzieci na każdych tysiąc mieszkańców, a więc w stosunku do liczby mieszkańców wynosiła to 9% do 10%. Z taką frekwencyą był tylko jeden powiat w kraju; 8% do 9% miały dwa powiaty, 7% do 8% cztery, 5% do 7% osm powiatów, 3% do 5% dwadzieścia cztery, a niżej 3% trzydzieści trzy powiatów. O owym czasie słusznie mówić można jako o czasie ciemnoty w Galicyi. Dzisiaj niżej 7% mają tylko trzy powiaty w Galicyi, gdy przed trzydziestu laty było takich powiatów 65. Większość powiatów, a mianowicie 40 wykazuje frekwencyę równającą się 14% ogólnej liczby ludności. A więc średnio sto dzieci na tym poziomie, na jakim przed laty trzydziestu nie stał nawet jeden powiat. Lepiej z tym względem szkolnictwa powiata w Galicyi, Szocegółowo dzisiejszy stosunek procentowy liczby dzieci uczęszających do szkoły do ogólnej liczby ludności przedstawia się następująco:

2 powiatów powyżej 17%	od 16% do 17%
3 " " " 15%	" 15% " 16%
5 " " " 14%	" 14% " 15%
4 " " " 13%	" 13% " 14%
20 " " " 12%	" 12% " 13%
10 " " " 11%	" 11% " 12%
9 " " " 10%	" 10% " 11%
8 " " " 9%	" 9% " 10%
3 " " " 8%	" 8% " 9%
3 " " " 7%	" 7% " 8%
3 " " " niżej 7%	

Zastawienie podanych wyżej cyfr dotyczących stanu frekwencyi szkolnej na początku trzydziestolecia 1873/4—1903/4 i na końcu jest samo dostatecznie wymownem. Nie chcemy opiewać zasług naszych najwyższych władz szkolnych krajowych z tej przyczyny, ale też i powstrzymać się od uwagi, że często Radzie szkolnej krajowej ze strony pewnego odłamu prasy ocygnione zarzuty czy to bezczynności na polu oświaty ludowej, czy to opieszałości w tym kierunku, są najzupełniej niesłuszne i bezpodstawne.

Korespondencye.

Wiedeń 7 września. (Dalsza fasa „kwestyi męskiej”. — Walka cechu rzemieślników z Magistratem. — Dobroczynność prywatna w Wiedniu. — Jockey-klub przeciw prokuratorowi.) (y). W walce, jaką Magistrat wiedeński, a właściwie jego burmistrz Dr. Lueger wypowiedział rzemieślnikom, nawet socjaliści stanęli całkiem otwarcie po stronie burmistrza, chociaż zresztą we wszystkich sprawach zwalczają go namiętnie. Na wczorajszym posiedzeniu rady miejskiej socjaliści radni Reumann i Schummeier przynależni bez zastrzeżeń, że utworzenie jatek miejskich jest dla ludności robotniczej wielkim dobrodziejstwem, a ubolewali tylko nad tem, że założono je dopiero w trzech dzielnicach i domagali się, żeby liczba ich znacznie pomnożono i także innym dzielnicom dostarczano tańszego mięsa. Dr. Lueger oświadczył, że jeżeli rzemieślnicy trwać będą dalej w swym niepojętym zaślepieniu i nie zniżą ceny także w tych 170 sklepach, w których ostatnie niesłuszne podniesienie cen, utrzymanie jest dotychczas w mocy, w takim razie Magistrat nie cofnie się przed żadnym środkiem, mającym na celu przywrócić do mocy biednej ludności, i ewentualnie założy

miejskie jatki we wszystkich 21 dzielnicach miasta, a skutki tego sami rzemieślnicy będą mogli sobie przypisać. Ze sprawozdania, przedłożonego radzie miejskiej o dotychczasowej działalności akcyjnej rzemni gminnej, okazuje się, że w ciągu krótkiego, bo zaledwie trzymiesięcznego istnienia tej rzemni, zabito w niej 3945 wołów, z czego 3202 wołów zakupiono nie na targu, lecz wprost u hodowców. Kapitał akcyjny tej rzemni wywozi na razie 5 milionów koron, z czego 3 miliony stanowi własność spadkobierców zmarłego niedawno pałatyna Węgier, arcyksięcia Józefa, po jednym milionie zaś dostarczyła gmina miasta Wiednia, tudzież Ländlerbank. Pierwotną intencją twórców projektu założenia tej rzemni było, żeby szła ona na rękę małym i średnim rzemieślnikom, których nie stał na kupno wołów na własny rachunek i zaopatrywała ich w mięso, ponieważ jednak przelozony cech rzemieślników, radny miejski Hütter, wypowiedział wojnę burmistrzowi i wciągnął do niej wszystkich rzemieślników, strasząc ich tem, że Magistrat chce ich zrujnować, przeto przesunęto punkt ciężkości działalności rzemni gminnej o tyle, że zamiast rzemieślników, obsługując ona teraz wprost publiczności. Cech rzemieślników na odbytem przed kilku dniami zgromadzeniu uchwalili rezolucyę, wzywającą reprezentacyę gminną, aby skoro miała milion koron na zapłacenie udziału miasta w założeniu rzemni akcyjnej, ofiarowała drugi milion na poprawienie stosunków kredytowych rzemieślników i uwołnienie ich przez to od zależności od pośredników i komisyonierów — albo też, by postarała się o to, aby rzemni akcyjna przeszła na własność cechu rzemieślniciego — uchwałę tę jednak rada gminna przyjęła uśmiechem politowania i przeszła nad nią do porządku dziennego. Nakładem Magistratu tutejszego wysłała właśnie bardzo zajmująca publikacya o działalności instytucyi dobroczynnych w Wiedniu w roku ubiegłym. Ogólna liczba tutejszych prywatnych stowarzyszeń dobroczynnych wynosi 637, z tych najstarsze istnieje od roku 1764-go. Członków mają te stowarzyszenia 177,865, majątek ich wynosi 31,153,000 koron, zaś dochody w roku ubiegłym wynosiły 9,192,000 koron, z czego przypadało 1,208,000 koron na stałe wkładki członków. Liczba osób obdarowanych przez prywatne instytucye dobroczynne, wynosiła 2,137,331 (wiele z nich otrzymało zapomogi po kilka razy w ciągu roku), samych zaś marek na bezpłatne obiady rozdano 16,544,000 sztuk. Cyfry te świadczą bardzo pięknie o „złotem sercu” Wiedeńczyków, jeszcze plastyczniej zaś występuje na jaw zbawienna działalność dobroczynności prywatnej w Wiedniu, gdy się porówna jej rezultaty z wynikami działalności dobroczynności publicznej. Liczba osób bowiem, które korzystały w roku ubiegłym z dobroczynności publicznej, wynosiła tylko 451,117, jest tedy prawie 5 razy mniej. Ogólna zaś suma wsparć rozdanych z funduszy publicznych wynosiła 16,194,000 koron. Originalny konflikt wybuchł między tutejszym Jockey klubem a prokuraturą państwową. Oto przed sądem przysięgłych stanął tyż dniami 37 letni hochstapler Alojzy Ritter, oskarżony o rozmaite oszustwa, popełnione przeważnie na wyścigach, gdzie zachęcał ludzi do gry w totalizatora i wyłudzał od nich pieniądze. Zastępca prokuratora Dr. Türk, uzasadniając oskarżenie, rzekł w ferworze oratorskim między innymi, że „trzecia część publiczności zapelniającej pole wyścigowe, kwalifikuje się do kryminalu”. Owót Jockey-klub, jako instytucya urządzająca wyścigi, uznał za właściwe stanąć w obronie potępionej tak w oczach publiczności wyścigowej i zwrócił się do ministerstwa sprawiedliwości, by skłoniło prokuraturę do cofnięcia owego zarzutu.

Rozruchy w Japonii.

Jak już wiadomo z doniesień telegraficznych, z powodu zawarcia tak niekorzystnego

do dla Japończyków pokoju, radykalne żywoły w Japonii, a przede wszystkim w jej stolicy, wszczęły zgrabną agitacyę, która doprowadziła we wtorek do wybuchu rozruchów ulicznych w Tokio. Z wielu telegraficznych relacyi, które otrzymaliśmy, wynnijemy następujące. Relacya Biura Reutersa: Tokio. Naród japoński niezadowolony jest z wyniku konferencyi pokojowej, to też w całym państwie nigdzie nie widak przygotowań do uroczyście obchodu zawarcia pokoju. Radykali rozpoczęli kampanię przeciw rządowi i domagają się surowego ukarania tych osób, które ponoszą winę, iż Japonia zgodziła się na zawarcie pokoju pod takimi warunkami. Posiedzenia parlamentu, który zwołano na nadzwyczajną sesyę, zapowiadają się bardzo burzliwie. Przepowiadają upadek gabinetu Kaoury. Zły tegoroczny urodzaj w połączeniu z wielkimi finansowymi zobowiązaniami rządu budzi obawy, iż w Japonii nastąpi okres zastójny finansowy i handlowego. Kursy na giełdzie spadły. Jeden z wybitnych bankierów oświadczył, że przewiezienie milionowej prawie armii do ojczyzny będzie trwało jeszcze dziesięć miesięcy i będzie kosztowało kilka milionów. Rząd zamierza wprawdzie zaciągnąć nową pożyczkę wewnętrzną, ale wątpię, czy w obec ogólnie panującego niezadowolnienia z powodu warunków pokojowych, zaciągnięcie tej pożyczki powiedzie się, bo finansisci japońscy nie zechcą pośpieszyć rządowi z pomocą. Rząd atoli posiada jeszcze znaczne środki finansowe i zapewne bez trudności wszelkich wybrnie z kłopotów. O szczegóły wybuchu rozruchów donoszą z Tokio do londyńskiego Daily Telegraph: Bezpośrednią przyczyną wybuchu rozruchów w Tokio było uwieszenie pięciu przywódców agitacyi przeciw rządowej. W poniedziałek wieczór odbyło się zgromadzenie z protestem przeciw uwieszeniu. We wtorek zebrały się tłumy, dochodzące do 100,000, i z narodowymi sztandarami, owiniętymi krepą, przeciągały ulicami. W miejskim parku zniszczono sztachety. Kilku członków parlamentu wygłosiło do tłumy przemowy, wzywając do wysłania telegramów do Oyamy, aby walka dalej prowadziła i nie zgodził się na pokój. Postanowiono wysłać do mikada za pośrednictwem tajnej rady prośbę, aby nie ratyfikował układu pokojowego. W nocy z wtorku na środek odbyło się wielkie zgromadzenie reprezentantów całego kraju, na którym uchwalono wysłać prośbę do tronu, rady starszych i parlamentu o nieratyfikowanie pokoju. W demonstracyach brali udział studenci; strzelano do wozów tramwajowych, a kilka z nich podpalono. Dopiero konnica zdołała przywrócić spokój. W środę odbyła się konferencya ministrów pod ochroną kawalerji. Przebieg wypadków wtorkowych znany już jest z depesz. O dalszym rozwoju zdarzeń donoszą: Tokio. Po północy z wtorku na środek ponowil tłum atak na redakcyę „Kokumin”. Policya tłum rozpedziła. W ciągu nocy powołano oddziały armii narodowej. Tokio. Od wtorku południa do soboty południu uwiesiono około 200 osób, ale następnie wiele z nich wypuszczono na wolność z obawy przed napadem tłum na więzienia. Gmachów zagranicznych poselstw strzeże wojsko. Tokio. Tłum, który we wtorek i ubiegłej nocy zaatakował biura dziennika urzędowego Kokumin i uszkodził je, we środę ponowil swój atak na tę redakcyę, a następnie udał się przed urzędowe mieszkania ministra spraw wewnętrznych Itszikawy, rozbroił czuwającą tam policyę i budynek spalił. Tłum odgrażał się, że podpali też mieszkania urzędowe innych ministrów, ale policya przeszkodziła temu. Tokio. Tłum zrewoltowany spalił we środę po zamykaniu budynku dziennika Kokumin budynek urzędowy ministerstwa spraw wewnętrznych, położony między klubem szlacheckim a hotelem Imperial naprzeciw parku, gdzie się znajduje centrum ruchu rewolucyjnego. Przez

PAMIĘTNIKI SZEFA TAJNEJ POLICYI.

(Z francuskiego). (Ciąg dalszy). Naszajutrz, na dworcu kolejowym, żegnając się z matką, wołałem: „Wytłoczmy Prusaków, zobaczysz”. Na te zapęły wyłano kubel zimnej wody, bo zamiast posłać mnie nad brzegi Reuu, wyprawiono mnie do Algieru. Gdy protestował przeciwko takiemu postanowieniu, tłumacząc, że się chcą bić w obronie Francyi, tłumacząc, że się chcą bić w obronie Francyi, intendent o mało mnie za drzwi nie wyrzucił. Nie było rady — musiałem jechać do Blidah, poczując się, że wrócić niedługo, zanim jeszcze Francya ostatecznie odniesie zwycięstwo. W Blidah kazano mi musztrować Kabyłów, obiecując mi i moim towarzyszom, że dostaniemy na to odrazu sierżantki galony. Nie mogli mi to jednak — wszak nie wstąpiłem do wojska po to, aby nożyć Arabów obchodzenia się z szasopotami. Po długich staraniach uzyskałem wreszcie, że mnie przeniesiono do Francyi. W Menders stanąłem już po klasztorze sędziackiej. Porwał nas ogólny szal odwrotu. Nie zapomniałem nigdy tej ucieczki, tej nawały ludzi i koni, toczącej się ku Paryżowi. Widąc jeszcze kawalerję naszą pędzącą na koniach dragonach, schwytych po drodze; widąc wozy z rannymi, słyszcz zgrzyt kół ar-

matnich. Pierwszy to raz rzeczywistość łamała skrzydła moich marzeń. Dotarliśmy do dworca w Paryżu 4-go września o dziesiątą zrana. Na koszarach wyznaczono nam leśniczówkę w parku Vincennes pod Paryżem. Zaledwieśmy złożyli swoją broń i tornistry, usłyszeliśmy od przechodniów, że w Paryżu — rewolucya. Chcieliśmy to zobaczyć, a i nasi oboerowie byli zapewne ciekawi, bo pozwolili nam biedz do stolicy. Spadliśmy na nią, jak chmara wróbił. Na przedmieściach św. Antoniego zaludnionym przez warstwy robotnicze, tłumy wołały w niebogłosy: „Bzga naszych”; ciągnęły kompanie gwardyi narodowej z dobozami na czelach; serca uderzyły gorączkowo. Porwani naszym ogólnym, chcieliśmy oprowadzić biedz tam, gdzie zarzynano naszych braci. Przejedźdzała dorozka — wskoczyliśmy do niej we esterech, ale gdyśmy dotarli do bulwarów, trzeba było jechać nogą za nogą, bo nas tłum otoczył, wołając: „Niech żyje armia!” Wtedyż miało ta owacya, bom rozumiał, że witano w nas bohaterów z pod Wissemburga — a myśmy nie wystrzelili ani jednego naboju. Niepodobna było prostować omyłki. Na bulwarze St. Denis wyścignęto nas z dorozek, tłum zaniósł nas na rękach do jakiejś kawiarni. Ciężka miała swoje przychyli i odpływy, jak morze. Nagle zostałem porwany przez powracającą falę, która poścignęła mnie za sobą do więzienia św. Pelagii, aby z niego, radykalne-

go dziennikarza, Henryka Rocheforta, uwolnić. Ale inni już nas w tem wyrzucyli. W obłwach zamieszek wieści mkną po ulicach z szybkością strzały. I oto nagle, niewiadomo z kąd, ten tłum się dowiedział, że Rochefort już uwolniony, że go zanieśli na rękach do ratusza. Ludzka fala popłynęła tam. Widzieliśmy, jak przy moście Notre Dame odprężano konie z powozu, jak rzucano się do dyszla, aby wieść Rocheforta. Ja i mój towarzysz, furer z naszego pułku, pobiegliśmy naprzód i staliśmy już na schodach ratusza, gdy na nie wstępował Rochefort — człowiek mały, bardzo chudy, bardzo bledy, z czarną czupryną i brodą à la Mefisto. Pierwsza ręka, jaką uściskał, była moja... W dziesięć minut lat potem, w epoce bulwarizmu, gdy Rochefort został skazany przez sądy, rozesłano jego rysopis do wszystkich komisaryatów policyi i ja go też otrzymałem jako naczelnik policyi i przypomniał mi się żywo ten epizod z mojej młodości. Wtedy porwany z innym w wir patriotycznego zapalu, byłem bezwiednym współnikiem Rocheforta w rewolucyi udanej; a potem gdy urządził drugą, która chybiła, musiałbym go aresztować, gdyby postawił nogę na ziemi francuskiej. Tak to wola nie zawsze czyniami ludzkimi żądzi i o ich karygodności stanowi. Wieczorem, na cześć naszą wyprawiono farandolę i pochod z pochodniami, w restauracyach i kawiarniach ugaszczano nas obficie, kelnerki zasypywały nas bukietkami.

W nocy jednak, za powrotem do naszych improwizowanych koszar, doznałem przykrego wrażenia. Na ziemi siedział nasz doboz Ali, wspaniały Arab i zaniósł się od placu. Ali przez cały dzień z dziecinną radością poddawał się tryumfom, nie rozumiejąc, co się dzieje, dopiero wieczorem, w szynku, żnawi, rozumiejący kilka słów po arabsku, zdołał mu wytłumaczyć, że cesarz oddał swą szpadę pod Sedanem Prusakom. Arab, (w oczach którego cesarz wcielał Francyę), wpadł we wściekłość, pobit ich pięściami, pokopał i wybiegłszy, pędził przed siebie aż się u progu koszar zatrzymał, wracając instynktownie pod szatandar, tak jak wierny pies do domu swego pana powraca. I oto teraz bil pięścią o kamienie chodnika, powtarzając z pijackim uporem: „L'Empireur pas rendi son mouskala” (Cesarz nie oddał swojego karabinu). Rospaczoż tego biedaka rozproszyła odrazu moja wesołość, zmuszając mnie do głębszych rozmyślań, choć w owym czasie nie byłem do nich skłonny. Zapytywałem sam siebie, jaki rzeczywiście był obrót, gdyby Napoleon przyjął udział w ostatniej bitwie i został zabitym? Zapytywałem się także, co wyniknie, jeżeli oi, którzy po nim władzę objęli, nie petrafić polozój życia za ojczyznę? Nazajutrz wymknęliśmy się skoro świt; przez parę dni trwały uciechy i hulanki, wśród których Ali zapomniał zupełnie o swym strapieniu, a ja o swoich filozoficznych

rozmyślniach. W dniu 17-ym września, mój pułk wyjechał dla uformowania armii Loary. Była to bolesna odyseja, jędziliśmy na poszukiwanie owego nieukonstaltowanego jeszcze wojska od Mans do Tours, od Tours do Bourges, wreszcie w Orleanie znaleźliśmy rekrutów, odbywających mustę z kijami zamiast karabinów. W kilka dni potem 15-ty korpus armii był już uformowany. Wyruszyliśmy na nieprzyjaciela. Mój pociąg do wojażki miał nareszcie być zadowolonym. Jakiż i został. Jeżeli mnie pamięć nie myli, tyraliercy algierscy w armii Loary również jak i we wschodniej, potykali się ze dwadzieścia razy z nieprzyjaciелеm. Nie szczędzono turkowsów, ale oni nie skarzyli się na to wcale. Dobrze to były czasy; głód i chłód dokonował, brodził się nieraz po kolana w śniegu, lecz się rozgrzewało potem w ogniu bitew, wszelkie niedostatki opromieniała nadzieja, wiara, — tak rzadcy goście wśród powszedności życia. Nadzieje wszelako zięć się nie miały. Po Montbillard i Héricourt, przyblem nad granicę szwajcarską w kostiumie, trudnym do opisanja. Byłem owinięty w koldre zieloną, wytartą, a z munduru turkosa pozostał mi tylko czerwonny „chechia”, nie broniący bynajmniej od zimna. Nogi miałem owinięte w brudne szmaty, powiązane sznurkami. (Ciąg dalszy nastąpi).

Na zbliżający się sezon jesienny i zimowy sprowadziliśmy ogromny wybór najpiękniejszych materij na konfekcyę męską, którą we własnych pracowniach po bardzo niskich cenach wykonywamy. — Dla pp. studentów kompletne wyprawy, jak: mundury, płaszcz, bielizna, koldry, kocy i t. p. Ponadto polecamy nasz kolosalny wybór dywanów, chodników, portyer, firanek, kap i wiele innych. — Na prownicję wysyłamy nasze pięknie ilustrowane cenniki darmo i opłatnie, a każde zlecenie wykonywamy odwrotną pocztą. — Godnym zaufania osobom udzielamy chętnie kredyty. Zarząd pierwszego kraj. Domu towarowo-eksportowego „JUTZENKA”, Lwów, Paśa Mikołascha, l. piętro.

KRONIKA.

oły wieców trwały groźne demonstracje w pobliżu urzędowego mieszkania prezydenta...

rozszerzeniu się ruchu rewolucyjnego w kraju i stłumido go. Demonstranci zachowują się nadzwyczaj gwałtownie...

tamtejszej miejskiej sprzedaży mięsa i na następnym posiedzeniu opowie Radzie, co widział i co zauważył.

Lwów 9 września. Uroczyste nabożeństwo sa spokojny danyś ap. Cesarzowej Elżbiety odbyły się dziś przedpołudniem...

dowolności ruskiej, nie zięgo się nie stało, chodzi o dalej do jasielskiego gimnazjum i zająwa jeszcze opinii „obrońcy ojczyzny“.

Cholera.

Berlin. Na Friedrichstrasse zaszedł podejrany wypadek śmierci. Obdukcya i bakteriologiczne badanie stwierdziło jednak, że nie była to cholera.

Berlin. Staatsanzeiger donosi, że od 7 bm. do 8 bm. w południe było 19 nowych wypadków zaszłańbicia, a 7 śmierci.

Po zakończeniu tej sprawy wystąpił dr. Dwernicki z interpelacją w sprawie ubezpieczenia miasta przed możliwą epidemią cholery.

Zmiany w ministerstwach N. W. Tagblatt donosi, iż w najbliższym czasie sądzą w ministerstwach bardzo doniośle zmiany.

Zydowskie gimnazjum wyznaniowe. Rabin s. „Ungarischer Brod“, dr. Jung, wniósł prośbę do Rady szkolnej krajowej o udzielenie mu pozwolenia...

Wypadki w Rosyi.

Petersburg. Odbyło się tu pierwsze posiedzenie mieszanej komisji dla kwestyi dostarczenia środków żywności guberniom dotkniętym nieurodzajem.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

Berlin. Do Local Anzeiger'a donoszą z Tokio: Rozgoryczenie wśród ludności dosięgło tak wysokiego stopnia, że obawiać się należy rzeczy bardzo groźnych.

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Trzęsienie ziemi. Rzym. Depesza z Cantazaro donosi, że o godzinie 2. m. 55 nad ranem, dało się uczuć silne trzęsienie ziemi...

Uroczystości w Antoninach. W dniu 31 sierpnia, jako w dniu imienia hr. Józefowej Potockiej, małżonki hr. Józefa, właściciela Antonin...

Wystawa rękodzielniczo-przemysłowa. Izba rękodzielnicza w pałacu sztuki na placu powstawowym urządziła od 18-30 września wystawę prac uczniów rękodzielniczych.

TAPETY Materye na meble, materace, MEBLE we wszystkich stylach Spółka tapicerów lwowskich Jagiellońska 3.

